

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . . . 8 kor
 Fél évre . . . . . 4 kor
 Negyed évre . . . . . 2 kor
 Egyes szám ára 20 fillér.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
 Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Hirdetések jutányosan számítatnak.
 Nyilvter petítésre 50 fillér.

Felolvasó szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyeljesítő:
STRAUSZ SÁNDOR.

Az iparosok olvasóköre.

A csáktornyai iparosok körében mozgalom indult meg az iránt, hogy az ipartestülettel kapcsolatban iparos olvasókört alapítsanak.

Ami a dolog anyagi oldalát illeti, az nem lehet az olvasókör létesítésének akadálya; a mennyiben az ipartestület körülbelül 3000, ugyancsak az «Iparosok Otthona» címén körül 3700, összesen tehát 6700 K. tőkével rendelkezik. Ez elég tekintélyes összeg arra, hogy a tőke felhasználása nélkül csupán ennek kamataiból, továbbá a várható adományokból és egyéb jövedelmekből, az iparosok részéről fizetendő csekély havi járulékokból stb. a mai igényeknek megfelelő olvasókört tarthassunk fenn.

Igen nagy fontossága lesz ezen olvasókörnök ügy erkölcsi, mint társadalmi szempontból, mert iparosaink legnagyobb része még idegenajku; nehezen értik meg egymást; kiki oly társaságot keres magának, mely nemzetiségének megfelel s így inkább széthuzás, mint közeledés van közöttük. Ennek következtében az ipartestülettel mint intézménnyel, keveset törődnek; az ottani ügyek iránt érzéketlenek; sőt mondhatni azoktól idegenkednek s benne csak száraz és felesleges hivatall látnak, úgy, hogy még a havonkénti rendes előjárósági ülések sem tarthatók meg a nyilvános részvétele miatt.

De hiszen nem is lehet ez másként, mert a hivatall senki sem szereti; nincs meg benne az a kapocs, mely az iparoságot összetartaná s így nincsen hely, ahol érdekeiket megbeszélnek, ahol azokat saját érdekekben megvitathatnák. Különösen kiűnt ez legutóbb, az új ipartörvény-tervezet kibocsátása alkalmával, amikor annak szükséges megvitatására senki meg nem jelent, dacára annak, hogy az előjáróság viláestélyt is rendezett.

Más ipartestületek ebben a tekintetben eddig bizony sokkal több és eredményesebb munkát végeztek; de előrebocsátom, hogy csakis azért, mert egyúttal olvasókörik, szóval Otthonuk van.

Még jobban ki fog tűnni ennek a szükségessége és célszerűsége akkor, amidőn az új ipartörvény életbe lép s Csáktornyan több mint bizonyos járási ipartestület lesz, hatásköre kiterjesztve az egész járás területén lakó iparosokra, kik ügyeik elintézésére többször bejönnek s a testületben egyúttal otthont is keresnek. Elszórákoknak s ügyes bajos dolgait megbeszélve egyúttal ismereteiket is bővítik a benne feltehető hasznos könyvek s újságok segítségével.

Sajnos a revizio, ha a most kibocsátott tervezet törvényvé válik, a kisiparosra nézve nem jelent örömet. Nagyon sok terhet róra; felelőssége munkásaival szemben sok-

kal nagyobb lesz; a paragrafusok főmkelegében ember legyen, ki magát kiismeri; jól fog tehát esni a kisiparosnak, ha az iparosotthonban erre is útbaigazítást s felvilágosítást talál.

Nagyon sok dolog van még, a melyek felsorolása e szűk keretben lehetetlen; de az «olvasóköri» felállítására s annak célszerűsége mellett mégis bizonyítanak. Ezekből egyelőre csak a helybeli iparosifjak egyesületét emelem ki, melynek dicséretreméltó szervezete és gazgatása eredményeként a munkaadó és munkás között most már alig fordul elő surlódás; úgy hogy ebben az évben az ipartestület kebelében működő békéltető bizottságnak egy esetben sem kellett még itélkeznie, mert panaszos nem jelentkezett. Ha a szervezkedés és önképzés itt bevállott, mennyire érezhetőbb lehet ennek kihatása az önálló iparosok között, kik nagyobb erővel s szélesebb keretben szervezkedhetnek.

Feltétlenül szükséges tehát, hogy a mozgalom mielőbb tetet öltön, addig is míg a revizio törvényvé nem válik; mert míg most az iparoság még szabadon rendelkezik az összegyűjtött ipartestületi vagyonnal, ki tudja, módot nyujt-e májra az új ipartörvény is?

Felkérem ennek következtében tisztelt iparostársaimat, hogy a személyes tekintetek mellőzésével mindnyájan csatlakozunk a mozgalomhoz; rakjuk le alapját az «iparosotthonnak», mely hivatva lesz az iparoságot együtt tartva, benne a jó és szép iránti érzéket fejleszteni, érdekeinek megvédésére egymást buzdítani, hogy ez alapon magyar hazánknak tanult és szorgalmas iparosokat nevelhessünk.

Tersztenyák Bódog.

Alsó-Muraköz kultur-ünnepe.

A domásineci és dekanoveci iskolák felszentelése.

Irta: Dr. Szabó Zsigmond.

Annak a harminc év óta tartó küzdelemnek, mely a muraközi iskolák államosításával a népoktatás magyarra tételét célozza, mintegy koronája volt az a nagyszabású lelkes ünnepély, melynek keretében a domásineci és dekanoveci állami iskolák felszenteltettek. A régi ábránd valóvá vált és amit a tanügy lelkes hívei csak félve reményeltek, tetet öltött abban az igazán magasztos és felemelő jelenetben, midőn a dekanoveci plébános papi ornatúában, körülvéve szomszéd paptársaitól, a vármegye főispánjának, tanfelügyelőjének, járási hatóságok főnökeinek és előkelő vendégszorosúnak jelenlétében áldó imával szentelte fel az unonnan épített állami iskolákat.

Ha visszatekintünk arra a nehéz küzdelemre, mely Muraköz iskoláinak magyarrá tételéért folyt, csak akkor látjuk, hogy mily

nagy nehézséggel küzdött az a lelkes elszánt kis csapat, melynek zászlózára az volt írva: «Magyar iskolákat Muraköznek!» Ennek a kis gárdának vezére, lelke, mozgaló ereje és egyúttal fáradhatatlan közkatonája, elejétől végig, mind a mai napig dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő volt. Szinte fanatikus lelkesedéssel, példátlan kitartással, csodás munkaerővel dolgozott, utazott, agítált ennek a szent célnak érdekében. Küzdött előítélettel, részvétlenséggel, úri nemtörődomséggel, paraszt előjárók korlátoltságával, egyházi férfiak féltékenkedésével és ime deres hajjal ernyedellen kitartással megérte, hogy a huszonötödik állami iskolát Muraközben megnyithatta.

És megérte azt, hogy ezen jubiláris iskolamegnyitás alkalmából egyik oldalán Zalavármegye főispánja, a Baththyányok régi nemes törzseből fakadt, erőtlő duzzadó ifjú ága, másik oldalán a muraközi katolikus papság egy rajongó magyar hazafias tagja, a dekanoveci plébános állott. Istenem! micsoda magasztos jelenet velt az! A nagy iskolaterem, melynek három nagy ablakából ömlött be a késő őszi verőfény, megaranyszóva, sugaraival körülöfolyva azt a három lelkes magyart: Zalavármegye főispánját, a nagy vértanu Baththyány gróf méltó leszármazottját; a lelkesedéstől sárgázó arcú királyi tanfelügyelőt és azt a szelid arcú fiatal papot, a régi templomi képekre emlékeztető ornatúában és összekulcsolt kezeiben a Megváltó szent jelével: a keresztel. Fejük felett a magyar háromszín, Szent István koronája, az ország címere. Körülöttük a vármegye előkelősége, a községek ünnepelőbe öltözött előjárósága, a tanítók és a jövő reményesége, a gyermekek. És száll, száll a dal a magasba, a himnusz szent dala. Együtt énekel valamennyi szent áhitattal a hazaszeretet legfényesebb érzetével, Isten áldását könyörögve a magyar kultúra ezen új hajlékára, a magyar nemzetre, mely megbűnhődte már a multat és jövőt.

Dr. Ruzsicska Kálmán apostoli munkájának ime ez az eredménye. A muraközi iskolák legnagyobb része államosítva van és ez egyértelmű azzal, hogy az iskolák ma színmagyar iskolák. Az a lelkes kis csoport, mely évek hosszú során át buzgó segített a magyarosítás szent munkájában, igaz és bensőszerű ünnepet ült Dekanovecen. És elismerésének és haláljának koszorúját nyujtotta gróf Baththyány Pál főispánnak, akiről az egész vármegye tudja, hogy nála igazabb és lelkesebb apostola Muraköz magyarrá tételének nincsen. Bejárja az iskolákat, buzdít, jutalmaz és fáradtságot nem kímélve mindenütt megjelenik, ahol a magyar kultúra épületéhez egy téglával hozzájárulhat.

A muraközi iskoláknak mindig legnagyobb akadálya volt az, hogy a katolikus papság az iskolák állami kezelésbe adásánál

szuveren jogainak veszélyeztetését látta. Évek során át hirdették, hogy az állami iskolában a katolikus oktatás háttérbe szorul, hogy a tisztán katolikus muraközi népnek csak katolikus felekezeti iskola kell. Nem akarták belátni, hogy itt nem az iskolák államosításáról, hanem azok magyarrá tételéről van szó. Nem akarták belátni, hogy itt a horvát határszélén a magyar államesszmét magyar állami iskolákkal kell megerősíteni. Hiába tiltakozott felfogásuk ellen minden faktor és hiába mutatták meg évek hosszú során át az állami iskolák, hogy ott a katolikus vallás- oktatás intenzívebben és alaposabban tanítatik, mint a felekezeti iskolákban. Hiába hangoztatták a vármegye gyűlésein, a sajtóban azt, hogy a muraközi iskolák államosítása nemzeti ügy, hazafias cselekedet és a hazafiúi érzésben pártpolitika vagy hatalmi kérdés szóba nem jöhet.

És íme dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő megérte azt, hogy a domásineci és dekanoveci állami iskolák létesítésénél legelkésebb bajtársa, segítőtársa és kitartó munkatársa Ehrenreich Nándor dekanoveci plébános volt. Egy muraközi plébános, akinél telkesebb, derekabb, igazabb magyar hazafit nem ismerek. És ez a plébános megmutatta, hogy mint a zágrábi egyházmegye papja, mint Dekánovec, Domásinec és Novákovec horvátjaku lakosságának lelképásztora nemcsak két magyar iskolát alkotott plébániája területén, de a magyar iskola feléptésére nagy áldozatra tudta rábírni hívőit és a dekanoveci állami iskola gondnoksági elnökséget saját személyében elvállalta. És hogy dokumentálja népének azt, hogy a magyar állami iskola nem ellensége a katholicizmusnak és hogy az igaz katolikus érzés majdnem egy az igaz magyar hazafias érzéssel, nagy egyházi pompával szentelte fel a két állami iskolát. És ez a dekanoveci magyar kultur ünnepnek igazi és mély tanulsága. Ehrenreich Nándor dekanoveci plébános megmutatta, hogy a katolikus érzés jól megfér a magyar hazafiúi érzéssel és példát adott örök időkre, hogy milyenek kell lenni egy igaz magyar plébánosnak Muraközben.

Az ünnepély lefolyása a következő volt. 8-án reggel 1/2 9-kor érkezett Csáktornyáról Gróf Batthyány Pál főispán titkárával dr. Marinkák. Kisérletében voltak: Szalmay József csáktornyai főszolgabíró, dr. Csák Károly lapszerkesztő, Baranasic György felicai plébános. Az izlésesen díszített diadalpavilonnál azalatt összegyűltek: dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanfelügyelő, Ságvári Jenő perlaki főbíró, dr. Skublics Gábor szolgabíró, dr. Thassy Gábor tiszti főorvos, Kovács János grófi főerdész, Murk István bottornyai plébános, dr. Szabó Zsigmond orvos, Csák István min. számellenőr, a tanítói kar, a közs. előjáróságok s még számosan.

Ehrenreich Nándor plébános üdvözölte a főispánt s megköszönte ő méltóságának, hogy a felszentelésen megjelenni kegyeskedett. Mire a főispán következőképpen válaszolt: «Fogadják köszönetemet szives üdvözlésükért. Megjelenésüket nemcsak személyem iránti gyöngéd figyelemnek veszem, de egyben úgy tekintem, mint megnyilatkozását annak a meleg érdeklődésnek, mely az Önök lelkét Muraköz oktatásügye iránt eltölti. Legyenek meggyőződve róla és kérem plébános urat, tolmácsolja ezt híveinek is, hogy mindaz, ami Muraköz népének boldogulását előmozdítja, bennem mindig a legbensőbb támogatást fojta talál. Fogadják szívvel fakadó üdvözlésemet!»

A lelkes éljenzés lecsillapodásával a közönség Veni Sanktera gyűlt össze a dekanoveci templomban. Innen lassan kocsisorban Domásinecra vonultak, ahol Ehrenreich plébános az állami iskolát a szokásos egyházi szertartások mellett «az erény és tudomány templomává» felszentelte s kérte az iskolai hatóságot, hogy az épületet vegye át. Kovács János főerdész, mint a domásineci

áll. iskola kinevezett gondnoksági elnöke, miután köszönetet mondott a miniszteriumnak s a többi összes tényezőknél az iskola létesítéséért, mely megindultással vette át az új iskolát.

A lelkes szavak a főispán urat is készítették a felszólalásra. «Jól tudom — úgy mond — hogy ezen község szegény népének mily nagy szüksége volt ezen iskolára. Jól tudom azt is, hogy Elnök úr mily odaadással támogatta ezen iskola szervezését. Fogadják köszönetemet buzgósgáért. Meg vagyok róla győződve, hogy ha a gondnokosság és tantestület szeretettel fogják betölteni szép hivatásukat, a jó Isten is meg fogja áldani munkájukat s a domásineci állami iskola hosszú időmúlásától pótolva, egyik végvára lesz a hazaszeretnek.»

A sűrű taps után Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanfelügyelő szólott szokása szerint élesen, beszédjét főispán úr abbéli megelégedéséhez fűzte, hogy Domásinecnek tényleg nagy szüksége volt erre az iskolára. Szükség volt szerinte erre az iskolára a muraközi népoktatás szervezetében is, mert a Mura északi felé mentében az iskolázás ügye részint a szegénység és közöny, részint a fontosabb határok megerősítése miatt soká maradt a régi stagnációban. A történeti igazságnak vél eleget tenni, ha megemlékezik Kovács Rezső volt perlaki főszolgabíróról, ki nagyban segítette elő a kivitel megérlelését, továbbá Kovács János főerdészről is, ki a munkából szintén kivette a maga részét. Hite szerint az ő vezetése alatt álló gondnokosság új nyomokat fog törni Domásinec község életében és hazafias érzésében. A gondnokság meg fogja a néppel érteni az elszérsz nem hangoztatható történeti igazságot, hogy Domásinec is egy darab abból a Muraközből, mely mindenkor vagyonával, vérevel s a hazaszeretet csodás lelkesedésével védte s oltalmazta a magyar hazát; s hogy ez a Muraköz igaz vér és igaz hus a magyar állam területéből s így semmiképp sem széttagolható fogalom. Ennek a százados együttérzésnek a kapcsát a kultúra örökre úgy fogja összeforralni, hogy mindenki, aki Szent István Koronájának területén él, osztani fog bajban és boldogságban a közös édes anya sorsában. Hiszi, hogy a domásineci állami iskola ezt a szép és szent hivatást hűségesen be fogja tölteni. Végül az iskola működésére Isten áldását kéri.

A kir. tanfelügyelő nagyhatalú beszéde után Dekánovecra vonult vissza a közönség, ahol az ottani iskola felszentelése után Ehrenreich Nándor plébános, mint gondnoksági elnök nagyhatalú, igaz hazafias érzésűl áthatott beszédet mondott. A dekanoveci és domásineci iskolák elváihatatlan kapcsolatainak esetelése után azon végtelen örömeinek ad kifejezést, hogy az ünnepélyen fényesen beigazoltott az a tény, hogy az állami iskola nem ellensége a vallásnak, a vallás-erkölcsös nevelésnek, hanem ellenkezőleg nemcsak hogy megtűri, de egyenesen megkívánja a vallást, a hitet, az erkölcsöt. Ime — úgy mond — én itt mint katolikus lelkész, egyházi díszben állok a mélyen tisztelt ünnepelő közönség előtt, mindkét iskolát felszenteltem a róm. kath. egyházrítus szerint; az iskolák termeiben felszenteltem a katolikusok szent jelvényét, az Úr Jézus Krisztus kifüggesztett szent keresztjét — tehát nyilvánvaló, hogy ezen két állami iskola nem vallástalan iskola, hanem a tisztán katolikus dekanoveci fára híveinek katolikus iskolája. Ez tény s e tény oly örömmel és lelkesedéssel tölti el keblemet, hogy hálával eltelve emelem szívemet a Mindenható Istenhez, kérve, hogy ezen mai napot áldja meg. Áldja meg mind a két iskolát, hogy e két iskola valójában a vallás, az isteni félelem és a szeretet temploma legyen, az Isten, a haza s a jó muraközi nép örök dicsőségére.

S ezzel folyton meg megújuló taps és éljenzés között az iskolát az iskolai hatóságnak átadta.

A hatóság beszéd után főispán úr mondott köszönetet és legmelegebb elismerést Ehrenreich Nándor plébánosnak, hogy ezen a szép ünnepesen nemes összhangba hozta a hitbuzgó lelkész és a lelkes magyar ember kettős hivatását; hogy nemcsak az Isten áldását kérte ezen iskolára, hanem odaállt az iskolai gondnokosság élére, hogy bebizonyítsa, miszerint ezen állami iskola temploma lesz a vallásos érzületnek, hazaszeretnek és tiszta erkölcsöknek. Felkéri a gondnokosságot, tantestületet és előjáróságot, támogassák minden erejükkel az elnök törekvéseit, melyek új korszakot fognak teremteni e fára lelki világában. A maga részéről ígéri, hogy ezen iskolák jövő fejlesztése érdekében mindent el fog követni, mert

azt óhajtja, hogy ez a két új állami iskola váljék dicsőre Muraköznek és a magyar kultúrának.

Az ünnepély utolsó szónoka a kir. tanfelügyelő volt, ki büszkén hivatkozik arra, hogy a dekanoveci állami iskola éppen a huszonötödik a muraközi állami iskolák sorában. Ennek a jubiláris számnak érdekességét fokozza azon körülmény, hogy ezen iskola felszentelésének emeléséhez örökre hozzá fog fűződni azon férfú jelenléte, ki lelkében meg van győződve a nemzeti érzésben gyökerező művelődés nagy erejéről. Ezért tulajdonít elsőrangú fontosságot a megyei kormányzat ágazatai között a megye oktatásügyének; ezen megyei keretben pedig főleg és kölcsönösen ezen száz és ezer történeti vonatkozásban gazdag sziget nemzeti művelődésének. S ezért elsősorban hálás köszönetet mond gróf Batthyány Pál főispán úrnak kegyes megjelenéséért; köszönetet mond igaz érdeklődésének szép példájáért, mert nála a hazaszeretet nem sport, de egy nemes szenvedély, mely a költő szerint legjobban akkor boldogít, ha tüzével emészt. De köszönetet mond a másik példáért is, a tiszta szép összhangért, mely áthatja Ehrenreich Nándor plébános lelkes és hazafiúi kettős hivatását. Nem az a legfontosabb: állam, község, egyház vagy társulat tartja-e kezében a zászlót; a lényeg az, hogy annak, ki e zászló alatt harcol, az egységes magyar államesszménye dobogtassa szívét. Mindkét iskola tantestületeit pedig arra kéri, hogy véssék mélyen szívükbe gróf Apponyi Albert miniszter úrnak egy küldöttséghez intézett szavait, hogy nemcsak a tudást kell terjeszteni, hanem a jellemek fel-emelésére és szilárdítására kell törekedni. Ebben a sok bajtól sújtott országban szükség van jellemekre; szükség van a maguk tiszta jellemével áldást és világosságot terjesztő magyar tanítókra, kik saját községük szellemi és anyagi boldogulásának kis világában hirdetik szóval s gyakorolják élő példával a hazaszeretet, vallás-erkölcs, a tudás és emberszeretet apostolságát. Isten áldását kéri Dekánovec és Novákovec községek minden lakójára azzal az intelmmel, hogy a ránk rótt nagy történeti hivatást — ha elpusztulni nem akarunk — csak is mint magyarok tölthetjük meg. A dekanoveci iskolát az Isten, király és Haza jelszavával nyitja meg.

A kir. tanfelügyelő nagyszabású beszéde után mise következett, melyet Ehrenreich Nándor plébános Murk István bottornyai s Baranasic György felicai plébánosok segédletével mutatott be az úrnak. A plébános horvát egyházi beszédben méltatta a nap jelentőségét és híveit arra kérte, legyenek hű magyar fiai a magyar hazának. Magyar egyházi szónoklatában megemlékezett az üdvözítő f-nésgek szavairól, midőn így szólt: «Hagyjátok hozzám jönni a kisdedeket! Ime a kisdedek járulnak a magyar iskola szent oltárához s általuk az övök és miénk az úr országa.»

Fényes ebéd fejezte be a nagyszabású ünnepélyt, mely Ehrenreich plébános vendégszerető házában folyt le. Kovács főerdész Apponyi Albert minisztert köszöntötte fel, kit táviratban is üdvözölték; Ehrenreich plébános a főispánra, Baranasic plébános a kir. tanfelügyelőre, kir. tanfelügyelő a házigazdára és hozzátartozóira, dr. Szabó orvos a felicai muraközi papjára, dr. Csák Károly Muraköz magyarságára, Murk István plébános a muraközi népre mondtak felköszöntőket

A „Muraköz“ nyomdaja.

Egy város, vidék hazafias szelleme és érzésének kialakulásához nem egy tényező hathatós közreműködése kívánatik. Minél több oldalról és minél több, a kor fejlődéséhez mért eszközökkel végzik egyes intézmények a ténen kulturális tevékenységüket, annál mélyebb gyökeret vernek azok úgy a város, mint pedig a vidék társadalmának rétegeiben.

Istennek hála, Csáktornyán nem lehet panasz a hazafias szellem és érzés dolgában. E város, mely ritka és fényes történeti múlttal bír, mindenkor az első vonalban harcol a magyar államesszme egységeért, a magyarság érdekeiért. Összes intézményeit, melyekkel mintegy kitűnni vágyik exponált helyzetében, nemzetivé tette. A város és Muraköz népének magyar hazafisága nem.

csak a jelenben, de már a rég letűnt korban is kiprobált volt, úgy, hogy hazánkban kevés határszéli város veheti fel vele e tekintetben a versenyt.

Ezúttal nyomdánkról, a «Muraköz» nyomdájáról akarunk röviden egy kis viszszapillantást vetni, mely nem kis mértékben járult hozzá úgy Csáktornya, mint pedig a Zrinyiek földjének, Muraköznek hazafias szellemű és érzésű kialakulásához.

Rólunk, magunkról a közel negyedszázad óta fennálló lapunkban alig írtunk valamit, ily ritkán foglalkoztunk a saját belső ügyeinkkel, a lap technikai dolgaival.

Most is csak azért tesszük ezt, mert ezzel kapcsolatban Csáktornya és Muraköz kulturális fejlődésének történetébe vágó mozzanatról adhatunk hírt lapunk igen t. olvasóinak.

Még sokan lesznek az élők sorában, kik visszaemlékezhetnek arra, hogy Csáktornyan 1882. évben a nagykanizsai Fischel Fülöp-cég a varazsdi (jelenleg Kossuth Lajos)-utca néhai Loebel-féle házban könyv-és papirkereskedéssel fióküzletet alapított. De már a következő évben, 1883. év végén ez a könyvkereskedés nyomdával lett kibővíve. Itt jelentek meg a «Muraköz» első számai. Ugy a könyvkereskedés, mint a nyomda helyiségei azonban csakhamar szűknek bizonyulván, 1884. évben az üzlet a volt Iskola (most Petőfi)-utcai Neumann-féle házba költözködik.

Itt is csak rövid életet élt. Csáktornya és Muraköz népének folyton növekedő szellemi igényeihez képest az üzlet és nyomda is minden tekintetben fejlődik és bővül, úgy, hogy 1890. óta már az Árpád-utcai Mayer-féle ház (most Strausz Sándor háza) tágasabb helyiségeiben működik, amikor is Strausz Sándor, ki apósától, néhai Fischel Fülöptől a fenti évben az üzletet átvette, most önnálló üzletté tesz.

Strausz Sándor főtrekvése az volt, hogy önnállóan vezetett üzletét fokról-fokra a mai színvonalra emelje, hogy így könyvkereskedését és nyomdáját nemcsak Csáktornya, de Muraköz kulturális tényezőjévé is tegye.

S ez sikerült neki.

Az üzlet 1896. óta egy jól felszerelt könyvkötéssel is ki lett bővíve.

De még itt sem állt meg. Az eléggé tágasnak látszó nyomdahelyiségek a folyton szaporodó nyomdai munkák elvégzésére bizony újabb szűknek bizonyultak itt is, úgy, hogy a betűszekrények és gépek alig voltak elhelyezhetők s e mellett a helyiségekben még nappal is villamvilágítás mellett volt kénytelen dolgozni a nyomda személyzete, mert azok bizony sötétek voltak.

Örömmel jelezzük, hogy mindezen kalamitásoknak most már vége szakadt. Lapunk nyomdája állandó otthont kapott. Kiadó-tulajdonosa, Strausz Sándor fáradságot nem ismerő buzgalommal s nagy áldozatok árán Árpád-utcai házában egy impozáns és a modern kor követelményeinek megfelelő nyomdaépületet (tágas, nagy nyomdatermet) építtetett és most, hogy megfelelő helyiséggel rendelkezik, az eddig is jól felszerelt nyomdáját rövid időn belül minden igényeknek megfelelő újabb, modern gyorsajtókkal, segédgépekkel és betüanyaggal fogja felszerelni, úgy hogy nyomdája bármely vidéki nyomda üzemével versenyezhet.

Segítőtársa (mintegy 12 év óta) öccse, Strausz Miksa, kit most üzlettársul (mint társtag) fogadott.

Hisszük és reméljük, hogy lapunk

kiadó-tulajdonosa és társtagja, valamint a multban, úgy a jövőben is fokozott erővel iparkodnak majd azon, hogy nyomdájukat a legnagyobb tökélyre vigyék, mert ez nemcsak az ő dicsőségük de egyúttal a magyar nyomda iparnak is dicsősége leend. Adja Isten, hogy úgy legyen!

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Nyilvános köszönet.** Spiegl József úr (Kotor) 20 koronát volt szíves a csáktornyai izr. négyeletnek adományozni, melyért ez úton is hálás köszönetét nyilvánítja Wollák Rezsóné elnöknek.

— **Sebesült orrvadász.** Mult hó 29-én a hajnali órákban Dózsa Bálint és Bot Ferenc csendőrök Festetics Jenő gróf privékutjai erdején haladtak keresztül, amikor is a homályban egy orrvadász rájuk lőtt. A csendőrök üldözöbe vették a merénylőt, ez azonban elmenekült. Reggel a csendőrök folytatták a nyomozást — és eljutottak Majerics Mátyás kedveshegyi lakoshoz, ki ellen súlyos gyaunokok szóltak. Mikor a csendőrök Majericsot megmozdították, ez ellenállt, mire a csendőrök meg akarták bilincselni. A féktelen ember nem hagyta magát, hanem az egyik csendőrré vetette magát és ennek fegyverét el akarta venni. A csendőr erre oldalba szúrta Majericsot, kinek a szurony oldalán hatolt be és a hátán jött ki. Majericsot súlyosan sérülve f. hó 6-án szállították be a nagykanizsai kórházba; sérülése életveszélyes.

— **Esküdtszéki tárgyalás.** A nagykanizsai esküdtbírósg f. hó 4-én országosan szenzációs bűnügyben ítélkezett Maxl János volt nagykanizsai korcsmáros, ennek felesége és egy 18 éves hahóti származású legény, Szabó János telett. Nevezettek ugyanis, mint azt a hosszas nyomozás kiderítette, 1907. év december hó 8-án a vajdahegyháti (Nagykanizsa mellett) erdőben megölték és kirabolták Szalay Samu volt nagykanizsai Kazinczy-utcai korcsmáros. Szalay Samu Csáktornyan és környékén is közsímsert egyén volt, mert évekkal ezelőtt két ízben is ő volt a Csáktornya melletti szenilonai uradalmi korcsma bérője. Eleinte jól ment az üzlete, de később bizony züllésnek indult úgy a szenilonai csárda, mint pedig a bérője. Innen aztán Szalay végleg eltávozott s hosszas vándorlás után Nagykanizsán telepedett le s korcsmát nyitott. A borral nagyon is jó barátságban élt s ez okozta a szerencsétlen ember vesztét. Egy borvásárlás alkalmával Maxl és társa berugattak Szalayt, s az erdőben megölték, a nála talált 800 koronát és arany óraláncát elrabolták tőle. A rendőrség kinyomozta a gaztelt elkövetőt s most az esküdtbírósgg ítélkezett fölöttük. Maxl életjogytigiani Szabó 15 évi fegyházra ítéltetett. Maxl és védője dr. Miklós Dezső az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be. Szabó János megnyugodott az ítéletben, míg védője (Dr. Havas Hugó) az ő érdekében szintén semmiségi panaszt jelentett be. Maxl felesége, ki igen izgatottan viselkedett a tárgyalás alatt, a 8 havi vizsgálati fogság után azonnal sznbadon bocsájtatott.

— **Szédelgés a jótékonyaság nevében.** Az országot keresztül kasul járják a József Kir. Herceg Sanatórium nevében egy kis kék 60 filléres füzettel, mely «Védekezés a tüdővész ellen» címet viseli. A füzetet Rákocscsában nyomatták. Semmi oka sincs a jelzett címet viselni, mert a füzetkében a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesülett

nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bízott. Nevével illetéktelenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőit adják át a hatóságoknak.

— **(A hamisításokról.)** Korunk haladásait, sajnos, nyomon követi a ravasz hamisítások minden neme. A városokba hamisított élelmiszerek, a vidékre hamisított ipari termékek kerülnek. Újabb dő óta az ismert «szarvas» jegyű szappan lett áldoztatva a legkülönbözőbb utánzásoknak. Ez a maga nemében egyedüli szappan tudvalevőleg az ugró szarvas viseli védjegyként. És íme felbukkan minden lehető ugró állat, szarvakkal vagy azok nélkül, csak valamelyest hasonlítson a «Schicht szappan» szarvasához. Ügyeljünk tehát szappanbevásárlásainknál jól a «szarvas» védjegyre.

— **Házi-ipartelepek Muraközben.** A m. kir. földművelésügyi miniszter kiváló gondot fordít arra, hogy a szegényebb néposztály telnek idején is némi keresethez jusson és erre legcélravezetőbbnek tartja a háziipar megteremtését. Különösen nálunk, Muraközben égető szükség van erre. Az alapvető munkát, mint értesülünk, Muraközben már megkezdtek. Kotor nagyközségben f. hó 4-én nyílt meg az első háziipari telep, november hó 18-án pedig Szentmárián nyílik meg a második háziipartelep. Mindkét telep vezetője Szenteh Dezső gazdasági szaktanár.

— **Orvos helyett kuruzsoló.** Az alsó-domborui Hirschlér-féle fatelepen egy fiatal napszámot, Mikulán Györgyöt munka közben baleset érte. Dr. Braun Nándor körorvos a sérültnek segélyt nyújtani kívánván, ebben ugy Mikulán, mint annak atyja megakadályozták. Az orvos erre eltávozott, a sérültet pedig a horvátországi Szeszvele községbe vitték egy kuruzsolóhoz, aki azután a sérült lábát fakerékbe burkoltta. Az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár aligha fog belenyugodni az ilyenén való gyógykezelésbe, mely a balesetből kifolyólag esetleg kártérítést tartozik nyújtani.

— **Halálozás.** Streck György, a Muraközi Pezsgőgyár részvénytársaság műszaki vezetője f. hó 10-én életének 70-ik évében Csáktornyan elhunyt. A megboldogult hült teteme nagy részvét mellett november hó 12-én délután 3 óraker helyezettett el a drávaszentmihályi temetőben örök nyugalomra. Elhunytát özvegye, György fia, Fini leánya férj. Fleischmann Alfrédné és nagyszámu rokonság gyászolja. A Muraközi Pezsgőgyár részvénytársaság külön gyászjelentést adott ki a gyár szeretett műszaki vezetőjének elhunytáról. Legyen áldott emléke.

— **Elfogott tehen.** Novák József lapányi lakos mult hó 27-én déltájban a lapányi közlegelőn egy őrizetlen tehenet fogott el, mely körülbelül 4 éves és vörös-larka szőrű. Igazolt tulajdonosa az elfogott tehenet fentnevezett megtalálónál, Lapányon átvetheti.

— **Súlyos testisértés.** Ezúttal nem a feleségén, gyermekén, testvérjén, keresztkomáján, hanem szegény anyósán töltötte ki — addig ismeretlen okból — bosszuját egy atyafi. Ugyanis Polman Antal ráckanizsai lakos, földmives pusztla kézzel ugy megverte anyósát, öz. Szitár Mártonnét, hogy az orvosi látlelet szerint a drága anyósón 14—20 napig gyógyuló súlyos testi sértést ejtett. Polman a helyi büntető bíróságnál feljelentetett.

— **Lopás.** Mult hó 12-én virradóra ismeretlen tettes Skorcz János belicai lakos, szatócskereskedő ablakredőnyét kikapcsolta

a azon keresztül az üzlethelyiségbe mászott és a nyitott fiókból 20 korona váltópénzt, egy süveg tehér cukrot 10 kor., összesen 30 kor. értékben ellopott. A csendőrség a tolvajt erőljén nyomozza.

— **Halálozás.** A helybeli tanítóképző-intézetel gyász érte a múlt héten Kneich József III. éves növendék elhunytával, ki f. hó 9-én nyombél fekélyből eredt átfuródási hashártyalob következtében alig 2 napi kínos szenvedés után 19 éves korában jobb létre szenderült. Kneicht mult szerdán temették el nagy részvét mellett. A koporsót a szülők, a tanári testület s növendéktársainak koszorú borították. A halottat, kit a tornacsarnokban ravataloztak fel, az intézetben Háspél István IV. éves s a temetőben Bogdán Dező III. éves növendék búcsúztata el a növendéktársak igazi fájdalomnak bensőség-teljes szavaival. A növendékek gyászdalokat énekeltek. A gyászistentisztelet a boldogult lelküdvéért csütörtökön délelőtt mondta Varga Wolfgang hittanár.

— **Erzsébet ünnepély.** Jövő csütörtökön, Erzsébet királyné névünnepének évfordulóján a helybeli tanítóképző-intézet ifjúsága d. e. 10 óraker nyilvános iskolai ünnepélyt rendez az intézet dísztermében. Az ünnepély programja: Himnusz; «A királyné és a virágok» szavalja Sáringer János IV. é. növ.; Ave Mária, énekszóló, Zrínyi Aladár III. é. növ. hegedűkísérete mellett éneklí Harsányi Sándor III. é. növ.; Eltávozol, éneklí az ifjúság; Búcsu, előadójí zongorán és hegedűn Jenschka Ferenc és Zrínyi Aladár III. éves növendékek; Sirnak a harangok, éneklí az ifjúság. Az ünnepi beszédet Cseh Géza IV. éves növ. mondja. Az ünnepélyt a Szózat éneklése fejezi be.

— **A horvát tüntetés epilógusa.** Mindnyájunk élénk emlékezetében van még az a varasdi szomszédaink részéről előidézett botrányos tüntetés, mely mult év július hó 7-én játszódott le a csáktornyai pályaudvaron. E napon ugyanis a helybeli vasúti állomás helyiségeiben és a nyílt pályaudvaron dr. Verbánics Ferenc varasdi országgyűlési képviselőnek elutazása alkalmával horvát kísérői a politikai tartalmu beszédre nemcsak tel-szénnyilvánítás és éneklés által, hanem magyar földön a magyar kormány tagjait és a horvát bánt illető gúny szavakkal, gyalázatos kiáltásokkal botrányos lármát és csendháborítást és a pályaudvaron levő közönséggel ennek folytán dulakodást idéztek elő. Ezen ügy annak idején az egész országban szenzációs eseményszámba ment. A csáktornyai járás főszolgabírája, egy megyei szabályrendeletből kifolyólag még m. év szeptember hó 5-én meghozta az ítéletet. A megejtelt és eskü alatt tett tanukihallgatások után a tüntetés alkalmával letartóztatott: Magdics Antal, Magdics Mária, Milcsetics Iván, Micsetics István, Pongracics Vladó, Andriská Ignác, Koh Dragutin, Koh Mária, Gogert Hubert, Halusán Ferenc, Milka, Mária, Róza, Ványek József, Kénfeli István, Piszkács Ferenc, Prelog Ágnes és ifj. Ványek József, számszerint 18 varasdi lakos mind-egyikét a megyei szabályrendeletbe ütköző kibégásban vétkesnek találta és ezért Milcsetics Iván és Koh Dragutin vádlottakat, mint főkolomposokat 100—100 kor., a többieket pedig 70—70 kor. fejenkénti pénzbírságra ítélte, mely büntetés pénznek fele Csáktornya nagyközség szegény alapjának javára fordítatik. Horvát testvéreink az ítélet ellen Zalavármegye alispánjánál, mint másodfoku hatóságnál fellebezést jelentettek be. A vármegye alispánja azonban 1907.

év október hó 28-án 20023 kih. sz. a. hozott végzésével a csáktornyai járás főszolgabírája első foku ítélet helyben hagyta. Azonban a vádlottak a pénzbírságról mit sem akartak hallani. Tovább szötlék a dolgot, felebbezéssel éltek a m. kir. belügy-miniszteriumhoz. Most végre ez is döntött. F. hó szeptember hó 16-án kelt 3629/VI—b. kih. 908. számú végzésével értesíti a miniszter Zalavármegye közönségét, hogy a vádlottak felebbezése folytán a kihágási ügy felül-vizsgálatván, a következő III. foku ítélet hozatolt: a vármegye alispánja által 1907. okt. 28. napján 20023 kih. sz. alatt a csáktornyai járás főszolgabírája első foku ítéletének helybenhagyásával a hozott másodfoku büntető ítélete indokainál fogva helyben hagyatik oly változtatással, hogy Magdics Antal, Kénfeli István és ifj. Ványek József panaszoltakra kiszabott büntetés figyelemmel büntetlen előéletükre és fiatal korukra személyenkint 20 koronára leszállítatik, melyek helyébe nem fizetés esetén 1 napi elzárás lesz. Így tehát végleg lezárattak ezen horvát lüntetés aktái is s hisszük, hogy ezek után nem igen lesz kedve egyik vagy másik szomszéd varasdi horvát testvérenek itt Csáktornyan, magyar földön tüntetni a magyar állameszme, a magyar törvények ellen.

— **Mühle rózsakatalógusa.** Előttünk fekszik Mühle Árpád kitűnő hírdő temesvári rózsagy-telepének most megjelent rózsakatalógusa. A katalógus páratlan elegáns külső kiállítása épp úgy, mint a nagy szeretettel és szakértelemmel összeállított tartalma a közönséges, sablonos árjegyzékek nivója fölé messi emelik. A róza tenyésztését, szaporítását és gondozását lapidáris rövidséggel és tárgyilagossággal szerkesztett utasítások alakjában magyarázza, melyektől a rózsabarád gyakran több és meghizhatóbb tanácsokat meríthet, mint hosszú és körülményes fejtegetésekből. A rózsagyedek jellemzése, dacára a szűk kereteknek, kimerítő és több mint 1000 fajta talált ezen műben felvételt. Ezen óriási gyűjtemény a temesvári tenyészetekben a pedáns gondossággal tartatik szemmel, a növények racionális és példás tenyésztési módszerrel szaporítottak. E róza növények szépsége és bujasága a monarchia határan túlterjedő kiváló hírnévként örvend. Ezen róza-árjegyzék, mely bárkit okszerű rózsatenyésztővé képez, ingyen és bérmentve küldetik meg. Iránta «Mühle Árpád róza-nagytelepéhez Temesvár» kell fordulni.

— **Hirdetmény.** Csáktornya nagyközség előjárósága közhírré teszi, hogy az 1886. évi XXII. t. c. 36 és 37. §§-ai értelmében összeállított közégi választók névjegyzéke az ugyanazon törvény 39. §-ának intézkedése alapján a község háza 1. sz. helyiségében f. hó 16. napjától 21-ig terjedő 5 napon át közszemlére helyeztetett. Az előjáróság.

— **Elfogyt katonaszökevény.** Rugán Antal, a helyben állomaszó ulánus ezred ujonca sehogy sem tudott megbarátkozni a katonai étellel. A mult hó egyik napján a faképnél hagyta a kaszárnyát s megszökött. Felsőmihályfalva község előjárósága azonban október hó 23-án reggel 8 óraker a katonaszökevényt letartóztatta és az ottani csendőrségnek átadta. A csendőrség järe Rugánt visszakisérte Csáktornyára ezredjéhez.

— **Tűz.** F. hó 13-án este egynegyed 10 óra tájban Scheiber Mór helybeli kékkfestőnek a Mező-utcában levő kékkfestő-műhelye eddig ismeretlen okból kigyulladt s rövid idő alatt a műhely belsejében levő tárgyak elégték. A kár több ezer koronára rug. A megjelent tűzoltószágnak erős munkájába került, hogy a tűz tovarjedését megakadályozza, ami sikerült is neki. Ezen tüzeset alkalmából sajnosan tapasztalta az egyület parancsnoksága, hogy Csáktornya nagyközség bírāja még mindig vonakodik az elő-

járóság azon intézkedésének, határozatának eleget tenni, mely a városi lovaknak a tűzoltó szertár melletti istállóban való elhelyezésére vonatkozik. Jó ideje már, hogy az előjáróság, a tüzeset színhelyén való minél gyorsabb megjelenés szempontjából, ezen intézkedést elrendelte, fájdalom azonban, a nagyközség bírāja e dologban még mindig nagy bölcsen hallgat. Ez utóbbi tüzesetnél is előfordult az, hogy az egyület tagjai, kiknek legnagyobb része kenyérkereső, iparos, családos ember, kénytelenek voltak a rossz útban néhány helybeli polgár szives közreműködésével maguk húzni a fecskendőt, hogy a vész színhelyére idejekorán megérkezzenek, hogy így polgártársuk vagyonát némileg megmenthessék. Kérdjük, vajon a városbíró úr ki tenné-e magát ily veszélynek, amikor nagyon jól tudja az előjáróság multbani intézkedését. A tűzoltó egyület tagjai idejekorán ott voltak a szertárnál, de nem indulhattak el a fecskendőkkel, mert a lovak, lévén jelenlegi istállójuk messze a szertár helyiségtől, csak későn fogattak be. Kérjük a városbíró urat, szívlelje meg az előjáróság intézkedését, legyen tekintettel az egyület iparos, családos tagjainak egészségi állapotára, a polgárság vagyonára s iparkodjék mielőbb e dologban a végső intézkedést megtenni.

— **Ongyilkosság.** Zádramecz Károly 37 éves lapányi lakos, uradalmi béres f. hó 12-én az ujudvari majorba vezető kapun nadrágszíjijánál fogva felakasztotta magát. Mire észrevették, halott volt. Zádramecz öngyilkosságát ittas állapotban követte el.

— **A tüdőbetegekért.** A csáktornyai járás területén a szegénysorsu tüdőbetegek javára a József kir. herceg Szanatórium Egyesület részére 166/97 korona adomány jött össze.

— **Vadállatias tett.** Csodálkozunk azon, hogy a muraközi nép, mely oly fanatikusan ragaszkodik vallásához, mégis oly dologra, tette s zánja el magát, amely minden tekintetben nem istenhívő emberhez, józangondokodásra lényhez méltó cselekedet. No de hát regisztráljuk ezt a vadállatias dolgot úgy, ahogy értesültünk az eseményről. F. hó 8-án este úgy 9 óra tájban vigan csengtek a poharak Belicán a Szetnik-féle kocsmában, amikor beállított Kernyak Gergely belicai lakos egy fakeserzettel és azt az ott levő i. rozó közönség nagy ámulatára a kocsmá asztalára helyezte. A fakeserzt a nyár folyamán elhunyt Török Pál belicai kántortanító sírjáról való volt, amelyet Kernyak Gergely két belicai lakos, Zsilávec Ignác és Makár Lőrinc biztatására az nap este a temetőkerből ellopott és a kocsmába vitte. Hogy mifele szándékból cselekedte ez az emberi nimotlából kivetkőzött atyafi ezt a dolgot, nem tudjuk, de, hogy így profanizálja az elhunyt emléket, az mégis oly vadállatias tett, amely méltó büntetést érdemel. Kernyak Gergelyt gyalázatos tettéért a nagykanizsai kir. ügyészségnél feljelentett.

— **Csalódni emberi dolog,** de nem okvetlenül kell. Ha e névre «Réthy» figyelünk, úgy nem csalódnunk. hanem eredeti Pemetőfü-cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziaszt, mely köhögés, rekedtség és hurutos bántalmak sok ezer esetében oly kitűnően bevált. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a «Réthy» név.

— **OSZTÁLYSORSJEGYEK kaphatók Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkeres. Csáktornyan. 1-ső osztály húzása 1. év november 19. és 21-én.**

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Drávavásárhely.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to svaku nedelju.

Prodajna cčna je:
Na celo leto . . . . . 8 kor
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert let . . . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
RHOSOCZY ELEK

Glavni urednik:
BEZENHOFER MIHALY

Izdatelj i vlasnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Nesrečni roditelji.

Nema na svétu nesrećneši roditeljev kak su oai, šteri zločestu decu imaju. Dobra decu su na radost, veselje, a zločesta su najvećša žalost.

Samo tak mi se vidi, da se naši ljudi, ki zločestu, samoladnu decu imaju, ne žalostiju tak jako. Ne da se ne žalostiju, nego se još gori staneju proti onomu, ki bi njivu zločestu decu na bolši put rada napeljal.

Kaj je tomu zrok? Morti su se i roditelji već tak jako spozabili s poštenja, ali mortu više niti neznaju, kaj je to: poštenje, kak je treba posteno živeti? Pak kaj je tomu zrok, da nešteri roditelji ne zadržavaju niti zapovede Božje niti orsačke zakone, niti nikve naredbe, nego uvék je je potrebno opominati i pripravljati, da sami sebi nebi bili na škodu, pak da nebi bili drugim neprilični i na terh?

Tomu je zrok prvič gizdost, prekšija. Nešteri ljudi misliju, ako poleg imetka, poleg službe ili kakovog god dohodka od brige živeti moreju, da je to najvećše blago na svetu. Ne zamudiju niti jednu priliku, gde se moreju iz svojim imetkom stimati. Nego s toga se zabiju, da je svakomu človeku najbolši kinč čednost. Tak si sami navučiju decu na razvuzdanost, zbog česa su potlam ravno njim najprvič tak neprilični. Iz dobrih navukom, iz uzvišenim činom si nigdar ne opominaju decu na poniznost, stin više imaju brigu na to, kak bi je mogli svigde pred se pustiti i dostputi još i od sebe za spametneše držati.

Dalje je zrok nemarnost, lakoumnost

Takvi roditeljev je pak najveć. Ako je otec ne, onda je mati, ili jedan ili drugi, ili pak obedva su krivi, da su njim decu zločesta.

Anda ne siromaštvo, kak nešteri misliju, nego prekšija i nemarnost je najviše zrok tomu, da nešteri ljudi zločestu, samoladnu decu imaju. Spametni, oštri roditelji ne, nego bedasti, ki si ili neznaju, ili si ravno protivno vučiju decu, kak bi morali, i kak bi smeli.

Ako vam budu decu marljiva, delavna, ni vam se treba bojati, da te biti zločesta. Na delo je je pak već od mlada treba vučiti. Zato pošiljajte si decu redovito vu školu, gde se od dneva do dneva vučiju i privučaju k delu, tak da školu ostaviju ne samo da navuka dobro znaju, nego i čuda drugi poslov, na kaj je vi itak još onda navučili nebi bilo.

Ipak kaj delaju nešteri roditelji? V jesen veliju, da nučaju još dete doma, bar za nešteri čas naj njim ga spustiju iz škole. Tak ne hodi čelu jesen vu školu. Dojde zima, onda pak zato ne hodi redovito, ar nema opravicu ili obuču. Na protuletje se pak odpre delo, onda ga opet doma nučaju. Ali ne, da bi mortu kaj doma delati moralo, kaj bi, samo zato mora doma biti ar svi z doma odideju. Tak celo leto mine, da je dete samo nešteriput vu školu.

Na čeli život njim bude to falilo, da su nê hodili vu školu. Kak drugačka su, ona decu štera uvék hodiju! Tak vu ponašanju, kak vu mislenju su bolje očivestne, odprta i segurno dobra, Boga boječa i razumneša, kak ova, štera su nê imela priliku na navuk iti. Već s daleka je moći poznati takvu decu, ki imaju skrbne, dobre

roditelje. Ova decu nebudu svojim roditeljom na žalost, nego segurno uvék na radost.

Nešteri roditelji si pak opet onda zanemariju decu, da već jenput školu ostaviju. Vu ti leti su najbolje nagnjena na sve: na dobro i na zlo, zato imajte jako brigu na nje, da na dobrom putu ostanaju, ar jedna zločesta, grěšna prilika, ako nebi mam spazili, bi je za navék pokvariti mogla.

Zločesto pajdaštvo, zločesto društvo jeden den ili jeden večer more preobnerti i najbolšega takvoga dečeca. Zato najte biti lakoumni, pak najte je večer nikam s doma pustiti. Kak lépo je v takvom obitelju, gde večer, da vuni se v ciniju, po večerji mati s pucami prede ili šiva, otec si kakvo oružje dela ili koša, korpu plete, dečki se pak vučiju, ili na glas štejeju, da i ovi drugi slušaju. O jesu opet takvi obitelji, kak su negda bili, i Bog daj, da s čim predi svi budu takvi.

Zakaj bi si pustili decu po večera s doma?! Kam drugam ideju, kak tam gde se kartaju ili kakve prevržnosti delaju. Ako mu ve neznate dati kakovoga posla, da bi kaj napravil, naj se vuči ili šteje iz knjige, naj piše ili računa, ar drugač ono sve lehkoko zabi, kaj se je vu školi vučil.

Zakaj su poljodelavci tak jako zaoštali ravno vu duhovnom poslu? Ravno zbog toga, ar dok su mladi se više nečeju vezhati; knjige pisma, račune sve na stran pustiju; potlam pak ili već zabiju ono kaj su se još negda vu školi vučili, pak se neznaju nazaj vputiti; ili poleg drugi pos-

Z A B A V A.

Herceg Liktenštejn.

Vu starom vremenu svaka poštena varmegija je imela poštenoga gavalera. Jer to je već tak bilo odredjeno; zato da to je već iz filoksera morala biti varmegija, gde bi barem nekakov zivan nebi živeti mogel

— A ravno vu osemdesetj leti je tak Vašvarmegija kurtasta bila, Šavanju Jošku su vu Sombatheljskum reštu prvčili, a varmegija je pak pod papilom ostala dokraj, prez zivanov.

Čista se je reztrgla od lépi rabarov društva.

Ravno nad tēm su se žalostilji hönvédski stražomeštri.

Skupa su si deli glave u občinski kasarni, jerbo taborsko vrēme je već dugo nê bilo, onda su zeli naprē živanska pripćenja. Najviše su čulji od svoji otcov. Je su i lépa bila. Jeden zivan je samo židove rabal, a drugi zemeljske gospodine i. t. d. Kvar za istino smrtni grēh, kaj su

je na tulko izfondali ovi bez duše nesrečni žandari.

— Nesu je bormeš izfondali — oglašil se je pri govoru Jakob. Dobij Ilije majurov pucar. Za Piroš Štefana su ga drugič zvali, nego u kasarni su ga samo za Jakoba poznali. Dober dečko je bil istina, i ako niti on nebi bil napriliko puškinoga praha iznašel, zato ga je ipak svaki rad imel.

— Kak razmeš ti to Jakob? — spital val ga je jeden najstareši stražomešter.

— Samo tak, kaj se i ve još poplče dosti zivanov vu temeškoj šumi — odgovoril je sigurno Jakob.

— Ne govori!

— Da je ipak tak — potvrdi majurov pucar — ja sam je sam videl. Ako nebi bil hodil prek njihove pameti, onda bi sigurno hudo bil zhodil, nebi se bil mogel osloboditi zmed njihovi škraplov.

— Tak?

— Tak borme. I još ktomu su ekster-ni zivani bili; vu noćnom vremenu su gori na drēvi plazilji — je zmahal zglavom Jakob jako špajnsi zivani lov se već niti časa niti prilike nēmajju vezhati.

su bili oni. Još i imena su imeli tak špajnsa. Kapitana su za herceg Liktenštejna zvali.

— Ne obnorévaj!

— Takva istina, kak ovdj stojim. Lãnsko leto okoli božiča sam se žisel žnjimi.

— Poveć kak se je pripetilo, — spital val je majurovoga pucara stražomešter. I Jakob je zdobre volje povedal.

Cigaru sumu dali i vužgal je cigaro. Ali pri treťji reči je već vgasnula.

Onda si više niti nê vužgal cigaro, jerbo se je jako zvrucil iz govorenjem.

Na božične dneve sam dobil pet danov urlaba, — počel je čisto sigurno pripovēdati, penezi su me ostavljali, ili sam je niti nê imel, neznam zasigurno.

— To je nepotrežno kaj ti se povēdaš Jakob — veli stražomešter.

— Gospon stražomešter vise varate, — odgovoril je Jakob — zato jerbo je i to za istino potrebno k ovomu govoru. Jerbo tak izvolite razmeti ovoga posla, ako bi ja bil peneze imel, najedenput bi si bil sel na cug pak bi se bil dimo odpeljal, ali tak sam pešice odrapil napram Temeškoj šumi

Zato najte si decu ravno onda zane-
mariti, da se ravno najveć, najbolje i naj-
leže sve navijeju, gda školu ostaviju.

Šteri roditelji se još dost bedasto štima-
ju iz tem, da njih dečec već na muziku
ide, ili tu ili tam je tuliko potrošil, oni
moreju znati, da jako zločesto dēte imaju,
i takov proksenec, da jenput zraste, lahko
još ruku bude zdignul proti svojemu ocu i
materu.

Ve je oštra zapoved od g. sudca, da
večer po 9-ti vuri nišće se nesme na putu
zadržavati, toje na vulici v noći halaburiti,
kricati. Krčme se moraju svigde ob 9-ti
zapreti. Kaj pak ve delaju takvi potepuhi?
Ideju k šteroj hizi pak se tam dalje kartaju,
k tomu žganicu pijeju. Ako si vre nešteri
roditelji čisto nikaj nemariju za decu,
ako ravno tak zločestu decu hoćeju imeti,
kak su lahko i oni sami bili, to jako lahko
moreju doštići. Nego mi prosimo i opomina-
mo občinsko poglavarstvo, naj nebudu
ovim nemarnim roditeljom na pomoć, nego
svaku takvu pogrešku naj oštro zatiraju,
fondaju, i takve roditelje, ki si nečeju decu
pod strahom imeti, odmah je treba javiti,
ar najprvič, i najbolje zato ipak njim bu-
dete pohasnilii.

Posvećanje novih orsačkih škloah u Domašinecu i Dekanovcu.

Velikom slavom su posvetili 8. No-
vembra dvadeset i četrtu i petu orsačku
školu Medjimurja u Domašinecu i Dekanovcu.

Ob 9 vuri su došli gospodin fšišpan
grof Bathyány Pál u Dekanovec, gdje su
ga gospon plebános, Ehrenreich Nándor,
ovak pozdravili: »U ime medjimurskoga pu-
ka i u ime farnikah dekanovske fare, naj-
većšom zahvalnostju i ljubavju imam čast
pozdraviti Vašu Presvietlost! Najvećšu zah-
valnost izrazujem za ovu milostivnu dobro-
tu, kajti su se dostojali naše občine prigo-
dom posvećenju naših školah velećenjenem
pohodom svoju počastiti. Nek podieli Vašoj
presvietlosti Gospodin Bog dugi srećni život,
a nam ta sreću, da budemo mogli još vi-
šeputa pozdraviti u Medjimurju našega Pres-
vietloga gospodina fšišpana, Bog poživi gos-
dina fšišpana! Eljen!«

Nad Damanju, izvolite razmeti to mi
je bil naj krajší put.

— Dobro je. Nego onda?

— Onda sam vdrapil nad temeško šu-
mo, kaj sam vam već rekul.

Kmična noć je bila, da niti prsta si
videl nēsam Ali ja sam zato trgal naprē
znogami. Banganēto sam sobom imel. I
žnjom, sam si mislil ako se uprav iz vrag-
gom zidem nit njega se nebojim.

— Z rećjom samo sam ga ružil po
šumi, višeput sam se i popičil, to za istino
se jednomo soldato nepristoji povēdati.
Jedenkrat sam se dobro popičil na jeden
koren, i ondi sam onak po navadi preklel
kak već znađu vu kasarni dobro glasno.

— Hej! Što je to? — Nato sam čul
samo odgovora. To sam mislil da iz neba,
ali samo iz drēva se glas čul, kaj sam
pottam zeznal.

— No . . . no, jasam Jakob, očem
reći Piroš Štefan — sam odgovoril u pr-
vom strahu.

— Budi nam na pomoć — se opet
čulo iz visine — Bog te poživi, dober člo-
vek, pomori nam.

Gospodin fšišpan su ovako odgovorili:
»Primite moju zahvalnost za vaš udaćni
pozdrav. Vašu prisutnost ne držim samo za
milo počitanje proti moji peršoni, nego ujed-
no i tak gledim, kak to očitovanje onoga
toploga zanimanja, s kojem školskog nap-
redku Medjimurja vaše duše izpunite. Bu-
dite uvjereni i prosim gospodina plebanuša,
neka to raztolmaćiju svojim farnikom, da
sve ono, što napreduje sreću Medjimursko-
ga naroda u meni uvēk najsrdaćnijega za-
govornika bude našlo. Primite mojega naj-
srdaćnijeg pozdrav.«

Zatim su išli svi s prošecijom u cirkvu,
gdje je bil svećani »Veni Sankte.«

Poslje toga išla je prošecija u Doma-
šinec, gdje su blagoslovili školu.

U Domašincu gospon plebanoš svršeti
blagoslov škole u kratko preda školu gosp.
Kovács Jánosu, kakti školskomu prezešu,
koj liepmi rećmi kaže svoj pozdrav. Na to
odgovoriju gospodin fšišpán i zahvaljuju se
gosponu Kovács Jánosu oberjageru. Vezda
govoriju gospodin Ruzsicska tanfelügelő jako
liepo, koji govor tak liepo nećmoči u hrvats-
kom jeziku povedati.

U Dekanovcu u školi poslje blagoslova
gospodin plebanos Ehrenreich Nándor slje-
deće pozdravlje slavno občinstvo: »Presv-
jelli gospodin fšišpán! Poštuvano i slavno
občinstvo! Vezda, pokehdob sam kakti du-
hovnik i sluga Božji, dekanovsku i doma-
šinsku školu po običaju i obredu svete rim-
kat. cirkve blagoslovil, dopustite, da ja kak,
ti prezeš dekanovskoga školskoga odbora.
spomenem s nekoliko rieći denešnju sve-
ćanost. Postavljenje domašinske i dekanovs-
ke škole je usko skopćano: da jeden te
isti den je naredba visokoga Ministarstva,
koja izreče, da budu te škole orsačke; je-
den te isti den su obedvie posvećene, pak
uprav zato sve one liepe rieći, koje su
gospodin školski prezeš u Domašincu tak
liepo izrekli za zahvalnost naproti temelji-
teljem i stvoriteljem ovih školah — od
strane dekanovske škole tulikajše isto zah-
valnost izrečem. Tom svećanom prilikom
pako izrečem svoje neogrnićeno veselje
nad tim, što se je denes tak sjajno doka-
zalo, da orsačke škole nisu neprijateljice
vjeri, vjerskom i ćudorodnom navuku, pa-
će naproti v orsačku školu ne samo trpi,

nego i zahtjeva vjeru, vjeru u Bogu i ću-
dorednost. Evo tu ja, kakti katolićki duhov-
nik, stojim pred slavnim občinstvom u cirk-
venoj svećanoj opravi, obedvie škole sam
posvetil po redu rim kat. cirkve, u sva-
koj školskoj dvorani sam posvetil i izvisil
sveto znamenje kršćenika, sv. križ gosp.
našega Jezusa Kristusa, dakle je očevdno,
da te dve orsačke škole nisu bezvjersko —
nego on čisto kršćanskom puku dekanovs-
ke fareh — kršćanske škole. To je istina.
Pak su toj istini vjećni svidoki, ovde na-
zoćno slavno občinstvo, sviedok su Njegova
Presvietlivost gospodin grof Bathyány Pál fšiš-
pán, sviedok su velemožni gospodin dr.
Ruzsicska Kálmán školski inspektor, svie-
doki su druga gospoda i gospe, sviedoki su
dieca, i sviedok je ves puk dekanovske
fare. Pak ova istina napunjuje moju dušu
s takvom radostjum i oduševljenjem, da zah-
valnostju napunjeno dižem svoje srce k
Svemogućemu gospodinu Bogu, moleći nek
blagoslovi ov denešnji den. Nek blagoslovi
obedvie škole; roditelje njihove i diecu, da
nad ovim dielom, koje smo u ime Svet.
Duha započeli, izpunjuju sve one molitve
i prošnje, koje sam iz ove knjige poslal
pred miestolje Božje, da budu te dve škole
u istinu cirkve viera, straha Božjega i lju-
bavi Domovine, na diku Boga, Magjarske
Domovine i dobroga medjimurskoga magjars-
koga naroda. Posvećem dekanovsku školu,
kakti prezeš školskoga odbora onim sveća-
nom predam školskoj oblasti«. — Na to
su odgovorili gospodin fšišpán, gospodin
školski inspektor prekrasnim riećima i na-
govorili su gospodu učitelji i učiteljice, da
po riećih Prezvisenoga gospodina Grofa
Apponyi Alberta minisztra ne samo da uče
djecu, nego da ju i odhranimo u ljubavi
Božje i bližnjega, da budu denes—sutra
znaćajuci i pošteni ljudi. Pak su se izjavili
da je dekanovska škola 25-ta orsačka škola
u Medjimurju.

Poslje ovoga govora išli su si u cirkvu,
ovdje je bila hrvatska prodika, zatim sve-
ćana sveta meša, koju su služili domaći
plebanoš, a pomogli gospodin Baranasics
belićki i gospodin Murk podturenski plebanoš.

(Drugiput dalje.)

— Kaj vam pomorem? — pital sam
je tvrdo korazno.

— Pomori nas doli spraviti iz drēva.

Tri smo — opet su se oglašilji iz visine.

— Kaj delate tu gori?

Kaj ste išli gori plazit na drēvo? pi-
tal sam je. — Pak što je to koj govori?

— Ja sam herceg Liktenstein — čul
sam odgovora iz visine.

— Čudno! — sam si mislil vu sebi
— ovi ljudi si iz dobrim neterejo glavo.

Jer on koj je govoril, on je zasigurno
lagal, ako bi on herceg Liktenstein bil već
bi vezda sigurno vu Beču na mehki postelji
se kopal, a nē da bi tu vu takvi zimi po
drēvi plazil vu temeški šumi. Huncvut su
i njegva jetra nē samo on.

Neznam kaj mi je dospelo, samo tulko
znam da sam već i malo pričel straho biti.
Kmica je bila okoli mene, da bi gorećega
lampaša samo iz petanjem bil najti mogel,
i još ktlomo oni živani na drēvi. Ako njim
pomorem za zemeljskoga gospodina me
budejo gledalji — ali vu kmici kak bi mi
bili vidli soldačko opravu, već sam bil v

škripci, i skorom da mi je bila skradnja
vura.

— Pomori nas doli spraviti iz drēva

— molil mi se živanski vodja opet — po-
mori nas doli spraviti, dober človek i jedno
stotinko nabumo žaluvali.

Onda sam je dokraja spoznal, da ne
hodiju po pravom putu.

Jerbo kak su gori splazilji, tak bi ravno
i dolji bilji mogli splaziti. Naj si der-
žiju stare kosmate jape za norce, nē mene,
kaj bi se bilji name na rivalji.

To sam njim odgovoril, da i ja nez-
nam plaziti, samo pol vure počekajte i bu-
dite mirni, ja odbežim tu vu Temeško selo
i onda donesem lojtro.

Z rećjom zkonjom sam je mogel vći-
niti, i gospona herceg Liktensteina.

— Kak? — pital je znati željno naj-
stareši stražomešter.

— Samo tak, kaj sam se srećno odko-
pital dale od živanov.

Pamet mi je niti na svrži nē bila da
bi ja išel nuter vu Temeško selo po lojtro.
Huncvut živan još, očem povedati gosp.
herceg Liktenstein morebiti još i sada sedi

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

által a legújnyosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil' és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, lóhera-cséplők,
úszító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
aszénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr.
kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-
morzsolók, darálóok, őrlőmalmok, egyetemes
szélei-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

A november hónapban megjelenő

Medjimurski Kalendar

részére hirdetésekkel felvesz

Strausz Sándor

könyvkereskedése

Csáktornya.

Szőlő-oltvány

és vesszőri NAGY KÉPES ÁRJEGYZÉKEMET in-
gyen és bérmentve küldöm meg, a ki címét tu-
datja. Ezen könyvet még az is kérje, a ki ren-
delni nem akar, mert csak hasznos tudnivalót
tartalmaz.

Gyökerez oltványokból, amerikai és európai sima
és gyökerez vesszőkből, a világhírű Dela-
ware-ből 1/2, millió készlet.

Olcsó és pontos kiszolgálás.

Cím:

Szücs Sándor Fia, szőlőtelep

BIHARDIÓSZEG. 846 9-26

Törvényesen
védve.

„Hangya-sósorszesz”

Törvényesen
védve.

Legjobb fájdalomcsillapító, kitűnő, nélkülözhetetlen házszer bedörzsölésre.

Nagy üveg ára 1 K. 50 fill.

867 3-52

Kis üveg ára 80 fill.

Kapható: Csáktornyan a gyógyszerárban

és az egyedüli készítőnél:

Szücs Sándor gyógyszerésznél Kiskomárom

Zalamegye.

(Számos elismerő levél).

Prodaja imanje.

Od strani podpisanoga vlastnika na znanje se daje, da u Velika Črešnjevica (pod Dravina) občini stojeći 384¹/₂ kataster mekot sa 1600 klafter imetek, vu sterim je 60 mekot livade, 250 mekot oranje zemlje, 8 mekot gorice na jeden fertalj ure od občine, 70 mekot prikučno zemljište (miesto za hiže), vu ovim je 42 mekot u jednim udo, na onom ja jedna lèpa vlastelinska i služinska stanje, više postranzidiniami; na dalje jeden 7 godine star u dobrim položaju i djelovnju stojeći veliki paromlin, koji u danju 12 metercent žitka traži i vu jednim dobrim položaju stojeća masina za mlatili 1908 lét november 16-ga dana i na to shledeći svaki pondelek na lice mjestu (kolikoča pelag kupca želje) na očitnom licitaciji poleg povoljuom izplačivanjem se prodaju. Željeznička staciona Pitomača pol ure.

Gunszter Zsigmond

DRÁSKOVEC

Željez. stac. Murakirály.

880 1-2

„M-i-i-t?” — „Papa megengedte! Hiaz’ valódi
Antinicotin-cigarettafüvelek fadóbozban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

Minden fadóboz egy érdekes búvészkártyát
tartalmaz.

872 2-26

Egy és két éves
szőlő
oltványokról

különféle sima és gyökerez vad-
vesszőről

880 3-5

szőlő kimutatás megjelent.

Kivánatra bárkinek ingyen és
bérmentve megküldi a

Vállalati szőlőtelep

BILLÉD, Torontálmegye.

Gabona árak. — Ciena zítka.

mmásza	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	22 00 —
Ross	Hrż	16 00 —
arpa	Jecmen	14.20 —
Zab	Zob	15.00 —
Kukorica új	Kuruza nova	14 20 —
Fehér bab új	Grahi beli	16 20 —
Sárga bab	zuti	14.20 —
Vegyes bab	zinésan	14.00 —
Kendermag	Konopljeno seme	18 00 —
Lenmag	Len	21 00 —
Tökmag	Košćice	24 50 —
Bükköny	Grahorka	16 00 —

Vadászok figyelmébe.

fegyverek, revolverek

30-50 százalékkal

olcsóbban kaphatók nálam, mintha másutt részletfizetésre vásárolna.

Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet Halászati, vadászati, torna, vívó és egyéb felszerelésekből állandóan dús raktár.

Földes L.

fegyver és sportcikkek üzlete.

Budapest, II. Rákóczy-ut 6.

Naponta 100 csomagot küldök vidékre. 20 koronán aluli rendelések, csakis a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők. 607 42-52

Köhögés, rekedtség és hurut ellen

nincs jobb a 671 1-10

— **RÉTHY-féle** —

pemetefü czukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk mivel sok hamzontalan utánzata van,

1 doboz ára 60 fillér.

Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

Császárfürdő Budapestien.

Nyári és téli gyógyhely a magyar Irgalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kén- és nátrium-szulfid gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdői; kén- és nátrium-szulfid gyógyfürdő; uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlégy-, szénasavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

A mosás akár a tánc,
Fáradtságba nem kerül,
Schicht szappant ha használ,
Még szived is örül.

Schicht szarvasszappana
csodálatos, hathatós tisztítóerejét sajátzeres előállításának és a legjobb nyersanyagok leg gondosabb kiválasztásának köszöni.

Schicht szarvasszappana
kíméli a kezeket és a fehéremélt! Megtakarít fáradtságot és vesződséget kíméli önelfogva az egészséget! Megtakarít pénzt, időt és munkát! Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

STOCK - COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpártiat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

BARCOLA.

Cognac-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt. 856 3-52

Kapható minden jobb üzletben.

SZŐLŐOLTVÁNY ELADÁS.

A ki egészséges, olcsó, szép szőlőt akar, bizalommal forduljon Vityé Miklós felkiismeretesen vezetett oltványtelepéhez

Új-Csanádon (Torontálmegye), a hol szokvány minőségű, rendű fűs, gyökeres és sima zöldbőlványok, bor és csemege fajok, valamint amerikai sima és gyökeres szőlővesszők, nemkülönböztetve ugyanazon fajok II. rendű osztályzatban a legolcsóbb árban kaphatók. Szőlőlugasnak külön és célra választott fajok. — Faj és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A számos elismerő-levél közül itten csak egy: **TORMAFÖLD** u. p. Szécsisziget, (Zalamb.) 1907. szept. 30-án

Az Öntől rendelt 800 drb. gyökeres fásoltványt igen szépen megerdelt; egy szál sem maradt belőlük; vesszőjük oly hosszúra nőtt, hogy magasságuk egy kétméteres karót meghaladták és le kellett őket vágni; teljesen fajtiszták. Szivesen ajánlani fogom Önt minden ismerősem és barátomnak és kérem szíveskedjék címre legújabb Árjegyzékét megküldeni. Kiváló tisztelettel **HAJDÚ IMRE.** 861 8-10

Igazán HONI gyártmányú

kosár és forott bútorok,

különösen utazó-, kettős fedelű és egyéb kosár, továbbá gyékény, vessző, spanyolnád és bambuszból készült gyönyörű kivitelű butor, végül változatos dísz tárgy jutányos áron kapható:

Kosár és forott-butor telepen

788 1-20

MURAVID.

Állomás: Kotor-Hársódomboru.

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

369/908. Árverési hirdetmény.

Alolított bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járás-bíróság 1908 évi V: 531/3 számú végzése következtében Karabélyos Elek ügyvéd által képviselt Alsólendva-vidéki lakareképzentár javára Zalog István s. t. ellen 539 kor. s jár. erejéig 1908 évi szeptember hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1850 koronára becsült Vinkovics Adolf és Prelozsnjak Istvánnál: üzleti felszerelvények, rövid áru és egyéb fűszer áru, 1 kanca ló, 1 kanca csikó és 1 szekér, Zalog Istvánnál: 1 kocsi, épületfa, 1 kákorica, 1 sertés ól, 1 borjú, szalma és egyéb gazdasági felszerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járásbíróság 1908 V. 530/2 számú végzése folytán 539 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1908. július hó 4 napjától járó 6% kamati, és eddig összesen 91 kor. 99 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Miksaváron

1908. november 20-án délelőtt 10 órája Csrecsányban leendő eszközölésére

1908 évi november hó 20 napjának délután 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cz. 107 s 108 §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsárón alól is elfognak adatni.

Csáktornya, 1908. évi november 5.

KAJ JE NOVOGA ?

— **Blagoslavljanje škole.** Prošlu nedelju je lepa svečanost bila v Domašincu i Dekanovcu. Domašince je ne zdavnja došlo lepo školu, koja je ve prek dana orsagu. Isto tak i dekanoska. Obedve škole su na jen den bile blagoslavljanje, na koju svečanost se dopeljal doli sam varmegjinski főispán, grof Batthyány Pal i kraljeski školski nadzornik Dr. Ruzsicska Kalman, k tomu vno go gospode iz okolice, koje je nazadnje dekanoski plebanuš lepo podvoril.

— **Vreme.** Još pred par dnevi si je nišci ne mislit, da bu tak zagod gazil po belcu, i evu, tu je. Da čovek vun pogledne nad oblok, vidi, da se gospon November najmenje nešali, s takvom zimom nas nadaril, kak da se pripravljamo k svetku mladodrođenoga Jezusa Jen i drugi si sklimava s glavom: oj, da te prefondal, ka bu stoga! Jošće imam vuni jednu mekotu repe brati; i kuruzinja bi se išće nekaj zmoglo na Jarašćici ili pod Blekom. Oj, oj, kaj bu stoga!? Drvocep je prazen, samo de-de čmizi kakši zapušćeni trček, na šteroga sam se do ve niti ne zgleđal. K tomu krme je malo. Do ve su se barem kravice napasle, pak je leži išlo, ali od se dob se moraju, da štali hraniti. Ali s čim? s šibjom? Niti toga nemam.

— K tomu nesrećni kapoš podjedno ruži s bobnjom: ljudi, plačajte porciju, drugač napre potegnute one latinske dve reči, od šterih čomi idu po čoveku, da je čuje i to je: ekzekucija i licitacija. — Oj, oj, ti nesrećen sneg, kaj si nas tak zagod pohodil! Naj se tak nesrdiju gospon November, naj ostaviju nekaj i prečastnomu gosp. Decembru.

— **Strašno velika željva.** Na obalu Maline su vlovili nezdavna jednu strašno veliku željvu, štera ne menje, kak 750 kil važe. Ovu morskou željvu je kupil jeden vlastnik zverinjaka za 1250 korun.

— **Najstareši čovek na svetu.** Jedne horvatske novine pišeju, da v Ruskom živi jeden Smit zvani čovek, za kojeja moći reći, da je brzčas on najstareši čovek na svetu. 1771-ga se je rodil, tak je dnes ran 137 let star. Bil je svojim otcem vu onim boju, kojega su rusi proti Napoleonu, francozkomu caru vodili 1825-ga.

na drēvi, ako je još niti sada ne splazil doli iz drēva. ✕

Jakob je zgotovil svojega govora i gizdavo se je okoli obraćal.

— Ti spećena žaba . . . ti grintavec! — stal je prednjega stari stražomešter.

— No! kak bi te se nameljal ti bukov osel!

— Kaj . . . kaj . . . zakaj? — pres-trašil se Jakob na ove lepe reči.

— Zato jerbo si vu Dunaj hitil stoforinti. Kaj si ne čital? Sigurno ti si ne uvaden bil novine čitati.

K božicu herceg Liktenštein iz dvema drugimi se je genul iz Beča na luftbalono, j vu temeškoj šumi se je na drēvi zastavil. No! ti fruga, ti bellhemiški jelen, ti živina!

Jakob je već ne mogel poslušati te lepe atrese. Najedenput je na dervenom kipu ostavil one stražomeštre grobijanske gavalere, ali po potu kada je išel, kak da bi to bil rekel: Zato je ipak živan bil on herceg Liktenštein.

Spisal :

Vicsár Ferencz Komárváros.

Bliznje rodbine nema. Žena mu je pred 70 leti vumrla. Ves je sēri kak kodela, zuba niti jednoga nema, a drugač se išće se krepko drži. Dobro vidi i čuje i den denes je još pri dobroj pameti. Na slabost se ne tuži, samo negda-negda čuti bol v nogi.

— **Dober glas.** Iz Fiume nam pišeju, da se naše medjimurske puce, koje delaju tam vu fabrikah, jako lepo ponašaju: da s jednom, da s drugom imaju posla redari. Ove dneve se pripetilo, da su z jedne krčme nad oblok morale vun poskakati od velike sile, samo da nedođu v ruku redarom. — Lepi je to cimer tak za nje, kak i za nas, koji z daleka gledimo našu decu, kak njim ide. Koj god se potruđi dimo z Fiume, već ga spitavamo, no, kak ide ovomu ili onomu. Ako dobre glase čujemo srdce nam se veseli; ali žari nas obidu, da kaj takvoga kak ve. Osobito roditeljom je to žalost, da čujeju za svoje čerke tak grde glase. — Dobro bi bilo, da bi si ovo k srdcu zele sve puce, koje se to tiče, i malo više dale na poštenje, čistoću, onda bi zasigurno predi došle pod partu kak ovak.

— **Boj med tatom i žandari.** Iz Veszprema pišeju jeden jako zanimljivi dogodjaj. 6-ga novembra v noći se je jeden tat skrvice potegol Kulcsar Karolya željezni štacun, i tam je počel kassu otnavati. Nego domači su ga spazili, da je maček v štacunu i odmah dali na znanje redarom, koji su došli na lice mesta i obkolili hižu. Da je tat videl, v kakvu mišolovku je opal splezal je gori na zid i od onut strelal z revolvera na redare, a nazadnje od velike sile se skrill v pivnicu. Sim su već ne išli za njim redari, nego javili celu stvar žandarom i za čas je došlo ta deset žandarov, z med kojih su tri išli nutri v pivnicu. Na to je tat i na nje strelal, a žandari na njega, bez toga, da bi ga pogodili. Nego on je trefil jednoga žandara, stražomeštra, kojemu je ruku prestrelil. Na to su se žandari potegli vun i telefonirali soldačkoj oblasti za pomoć. Za kratko vreme je došlo ta jedna kompanija honvedov. Ve su redari, žandari pod juriš zeli pivnicu i podjedno strelali, tak dugo, dok se ne od jedne kuglje zrušil. Onda su išli po njega i potegli ga vun z pivnice. Kuglja ga je jako oranila, ali ne na smrt. Pri redarstvu je povedal, da se Kovács József zove, v Atádu je rođen, devetnajst let star, detič štacunarski, koj je već zbog talbine višekrat bil kaštigan.

— **Krvolok.** Iz Lugoša pišeju za takov dogodjaj, kojega da čita čovek, zazebe ga pri srdcu. Blizo Lugoša je Gerbonec zvana občina, v kojoj ljudi nepijeju drugo, kak zganicu. Med njimi je najglasoviteši Gindu Avram, mladi vlah. Jeden den je strašno pijan došel dimo z krčme, de se naklal tak, da je vun pahтела znjega sama zganica. Žena ga je počela zbog toga špotati, zaka lumpari tuliko. Pijanoga čoveka je to tak razsrdilo, da je zgrabil iz zibke svoju malu, tri mesece staru čerku, odbelal zjom vu kuhnju i tam je dete hitil v goreću pećnicu, de je dužno detešće za par minut, zgorelo. — Na to je žena počela kričati za pomoć. Za čas su se zdrkali skup susedi, i bili bi ga na mestu zaklali, da nej došli ta ran onda žandari; koji su ga zeli pod svoju obrambu i odpeljali ga sobom.

— **Mučitelj.** Iz Nagyvárada pišeju, da je tam pri 7. husarskim regimentu služil jeden Szél Sándor zvani stražomešter, koj je strašno grobijanski postupal sa soldati, a nišci ga je ne vupal tužiti. Najviše

sa trpel poleg njega Farkas Mihály, koj je jemo to falingu imel vu sebi, da je znal jako lepo tancati. — Po muštri je dal stražomešter toga dečka gori dozvati k sebi v hižu, i tam je pred njim moral plesati. Toga dva tjedna je opet tak napravil s busarom. — Gospon stražomešter je ne znal kaj začeti jen večer, tak mu je bil dugi čas. Zato je gori dal dozvati k sebi Farkaša, da naj pleše pred njim. Farkaš je tancal podjedno, a stražomešter ga gledal s širokimi očmi z postelje. Da je siromak malo v trudel, odmah je skočil k njemu, tukel ga s trstikom, da po glavi, da po hrbtu a znogami rital, Farkaš je na to dalje plesal, tak, da su mu već suze i znoj podjedno tekle z obraza. Plesal, plesal, tak dugo; dok se ne zrušil. Ovaj grozen čin se zazvedil i ve več je gospon stražomešter pod oštrom iztragom.

— **Lēpi ftiči.** Na drzoviti način su šteli četiri fakini doći do penez. — V Pešti se pripetilo 11-ga novembra, da su se četiri fakini, 14—15 let stari vitezi postavili jen večer Molnar Jozefovu krčmu, de je ak i onak malo da čuda gostov. I ve su sami bili. Zapovedali su si vino i pomalen pili. Po deseti vuri jen zove krčmar, da mu plati. Krčmar se nikaj hudoga ne nada, nego je išel k stolu i pital, kaj imaju. V onim hipu skočiju k njemu tri fakini, k njemu i počneju ga pikati a četrti je v gasnul lampaša. Predaj se! — kričiju nad krčmarom, drugač te zakolemo. — Krčmar je počel na to kričati i nacukaval se s fakini. Budi tiho, nekriči! — veliju mu fakini, drugač te prebodnemo, — i v ovim hipu je već poznal, čutil na glavi, na obrazu i na dēsni ruki, da ga pikaju. Rózsi Imre je bazu. — Krčmar je već poznal, da je ves v krvi, zato se pustil v molbu. — Najte me bantovati? — moli se jin. — sve vam prek dam. Fakini su ga na to pustili i krčmar je prek dal one penez, kaj je pri sebi imel: dve desetače, jednu petaću (10 korun) 16 korun srebernih penez. — Dal je prek svoju srebernu žepnu vuru i zlatnoga prstana. Nazadnje je skočil jeden fakin klinčnici de je visel krčmarov zimski kaput s přemom, oblekel ga na se i stim su otišli. Fakini nad jedna vrata, a krčmar nad druga, vu dvor i počel je kričati. Za dve—tri minute su se već bejžali skup domači i onda hajd za fakini. Dugo su nje naganjali, dok su ne dva prijeli. Zavorski Ferenca i Arvay Gejzu. — Za par vur su prijeli i Rozsi Imbru. Jošće je na njem bil krčmarov reklec a v žepu vkradjena. Četrtoga fakina Bodé Imbru ve išćeju.

— **Skorom bi se zadušili.** Za tri finance čitamo jeden zalosten dogodjaj, koj se pripetil v Pešti novembra 7-ga. Tri financi, po imenu Szabados Lajos, Brosz József i Nagy Karoly su v jednoj sobi spali. Predi kak bi se legli, naklali su peć s laporom, kaj je samo vu nju žišlo. — Vjutro su spazili domači, da financi dugo nedođu vun iz sobe, kaj se još ne pripetilo pri njih. Vdereju nutri i onda spaziju, da svi tri na pol mrtvi ležiju v posteljih, a cela soba je bila čemernoga dima. Laporov dim, kak znamo je jako čemeren. Od toga su omedleli i financi, koje su odmah odnesli v špital, de ležiju na pol mrtvi i kak čitamo, težko, kaj bi ozdravili.

— **KLASNE LOTTARIE pri Fischel Fülöp (Strausz Sandor) knjižaru se mogu dobivati poleg izvorane cene**

**Szőlőoltvány, amerikai és hazai
vesszőeladási hirdetés.**

A nagyméretű Földmívelésügyi Miniszterium
6090/1906. számú szokványrendelete szerint
válogatott első osztályú sima és gyökeres

Ripária-Portalis, Rupestris-Monticola és
Vitis-Solonis

amerikai vadvesző, valamint ugyanily alanyokra ne-
mesített, fenti rendelkezések mindenben megfelelő a
legkiválóbb bor és csemege faj

gyökeres fás és zöldoltványok

ugyszintén hazai sima és gyökeres vesszők ke-
rülnek nálunk ezen évben nagymennyiségben eladásra.

Badacsonyvidéki Szőlőtelep kezelősége,

Capolca, (a Balaton mellett.)

859 4-26

FELHIVÁS!

**A
CSÁKTORNyai GÖZMALOM és VILLAM-
TELEP RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

azon részvényaláírói, akik jegy-
zett részvényeik névértékének
befizetésével még hátralékban
vannak felhivatnak ezennel,
hogy kötelezettségüknek a váll-
alat alapszabályainak 10. §-a
értelmében és az 1875. XXXVII.
tc. 171. §-a következményeinek
terhe alatt legkésőbbben 1909.
január hó 1-ig eleget tegyenek.

Csáktornya, 1908. október
hó 25-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

863 3-3

Házeladás.

Csáktornyan a HUNYADI-utcában
tevő

h á z a m

szabad kézből eladó.

884 1-2

Járna Mihály.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyított hásiszer, mely már
sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek
bizonyított készvényeinek, oszidál és meghűt-
ésnek, bedörzsölésükkel használnak.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak
olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony”
védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellá-
tott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben
K-80, K-1.40 és K-2.- és ügyszólván min-
den gyógyszerárban kapható. — Főraktár:
Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerára az „Arany oroszánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

**Valódi amerikai gallocsnik (sárcipők) egyedüli
RAKTÁRA.**

Magassarkú női cipőkhöz egész új forma!

883 1-1

Pollák Gyula, Csáktornya

DIVATÁRUHÁZA.

= Vendéglősök részére! =

Tü nélkül játszó

Gramofonok

és
automatikus gramofonok
melyek csak 10 fillér bedobása után játszanak.

873 3-6

KAPHATÓK:

jutányos áron, részletfizetésre

GRANER TESTVÉREKNÉL

Csáktornyan.

Egy új lakház

mely 10 évig adómentes, több
házhely, továbbá egy régibb
ház melléképületekkel, azonki-
vül Horvátországban egy na-
gyobb földbirtok esetleg
holdanként is eladó.

Bővebbet:

862 3-5

Kántor Bernát, Csáktornya.

Jedna nova hiža

za stanuvati, koja je do 10 go-
dine oslobođjena od porcie, već
kućne mjeste, nadalje jedna sta-
ra hiža postranizidinami, osim
toga u Hrvatskom jedna vekša
zemljište imanje slučajno i na
mekote je na prodaju.

Izobilješe pri:

Kántor Bernatu u Csáktornya.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. butorvásárló közönség b. tudomá.ára adni, hogy
jól felszerelt

kárpitos műhelyem

mellé egy dus választékú

kész bútorraktárt

nyitottam.

Ebédli, háló, szalon stb. bútorok minden igényeknek meg-
felelő kiállításban állandóan raktáron vannak vagy előírás sze-
rint készíthetők.

Bármily kárpitos és díszítő munkát gyorsan, pontosan és jutányosan tel-
jesítek.

Szíves pártfogást kér

Hirschl Ármín

Varaždin.

874 3-4